

Kanonik İncillerde ve Yorumlarında İsa Mesih'in Mucizeleri

The Miracles of Jesus Christ in the Canonical Gospels and Commentaries

Harun BAŞ ¹ 0009-0004-4454-7427

¹ Uzman Öğretmen, Ordu Milli Eğitim Müdürlüğü., harunvebas@gmail.com.tr

^{*} Bu makale Prof. Dr. Ali ERBAŞ danışmanlığında 2004 tarihinde tamamladığımız “İncillerde ve Kur'an'da Hz. İsa'nın Mucizeleri” başlıklı yüksek lisans tezi esas alınarak üretilmiştir.

Özet: Hristiyanlığa göre insanları aslı günahtan kurtarmak için gönderilmiş olan Tanrı'nın oğlu İsa Mesih, Tanrı tarafından pek çok olağanüstü özellikle donatılmıştır. İsa Mesih'in mucizeleri, teologlar ve din bilimcileri tarafından yüzyıllarca tartışılmıştır ve tartışılmaya da devam etmektedir. Araştırmada bu bağlamda Hristiyanlık dininin temel kaynakları olan Kanonik İncillerde İsa Mesih'in mucizeleri üzerine odaklanılmış, Kanonik İncillerin ve yorumlarının konuyla doğrudan ilgili pasajlarına geniş şekilde yer verilmiş ve kritiği yapılmıştır. Mucize kavramının tanımlanması noktasında İncillerin esas alınmasına dikkat edilmiştir. Araştırma İsa Mesih'in mucizelerini, Baba Tanrı'nın İsa Mesih'in şahsında yarattığı mucizeler ve İsa Mesih'in istemesiyle Baba Tanrı'nın yarattığı mucizeler olmak üzere iki ana kategoride ele almaktadır. Ayrıca bazı mucizelerin tüm Kanonik İncillerde tutarlı bir şekilde yer aldığı, bazılarının ise yalnızca bir veya iki kaynakta geçtiği; zamansal, mekânsal ve şahsî açılarından farklılıklar gösterdiği ortaya konmaktadır. Kanonik İncil metinleri, İsa Mesih'in şahsiyetini mucizevi olgularla özdeşleştirmektedir ve çoğu kez onu mucizenin somutlaşmış hali olarak ön plana çıkarmaktadır. Aynı şekilde Kanonik İnciller İsa Mesih'in bu mucizeleri şahsî özelliklerinden ziyade ilahî kudret aracılığıyla gerçekleştirdiğine dikkat çekmektedir. İsa Mesih söz konusu olduğunda dua ile mucize arasında doğrudan ve güçlü bir ilişki olduğu söylenebilir. Zira o, pek çok yerde ve durumda Baba Tanrı'ya dua etmiş ve bu dualar sonucunda anlık mucizeler gerçekleşmiştir. Nitel araştırma yöntemi ve anlatı araştırması tekniğinin kullanıldığı çalışma ile bahsedilen konuda yüzyıllardır süre gelen teolojik söyleme katkıda bulunulması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dinler Tarihi, İsa Mesih, Kanonik İnciller, Meryem, Mucize

Abstract: According to Christianity, Jesus Christ, the Son of God, was sent to save humanity from original sin and was endowed by God with numerous extraordinary miracles. The miracles of Jesus Christ have been, and continue to be, a subject of discussion among theologians for centuries. This study focuses on the miracles of Jesus Christ as presented in the Canonical Gospels, the primary sources of the Christian faith. It includes and critically examines the relevant passages from the Canonical Gospels and their interpretations. Particular attention has been given to using the Gospels as the foundation for defining the concept of a miracle. The study categorizes the miracles of Jesus Christ into two main groups: those performed by God the Father through Jesus Christ, and those performed by God the Father at the request of Jesus Christ. Additionally, it highlights that while some miracles are recorded in all four Canonical Gospels, others appear in only one or two, differing in temporal, spatial, and personal contexts. The Canonical Gospels associate the person of Jesus Christ with miraculous events, often portraying him as the very embodiment of miracles. They emphasize that Jesus performed these miracles through divine power, rather than through his personal attributes. In the case of Jesus Christ, there appears to be a strong and direct relationship between prayer and miracles. He prayed to God the Father on various occasions, and these prayers were often followed by immediate miraculous occurrences. This study, which employs a qualitative research approach and a narrative research technique, aims to contribute to the ongoing theological discourse concerning the miracles of Jesus Christ within Christian tradition.

Keywords: History of Religions, Jesus Christ, Canonical Gospels, Mary, Miracle

Giriş

İsâ Mesih hakkında bahsedilen olağanüstü olayların değerlendirilebilmesi için mucize kavramına değinmek gerekmektedir. Dinî bir olgu olarak mucize, harikulade¹, şaşılacak ve insanları şaşkınlığa düşürecek² bir olay ve iş olarak tanımlanmıştır.³ Mucizeler, insanları hayrete düşüren, duyulmadık, alışılmadık ilginç olaylardır.⁴ Tanrı tarafından var edilen dinsel bir gerçekliktir.⁵ Mucize, Tanrı'nın müsaadesi ile ortaya çıkan⁶, sıra dışı bir Tanrı mesajı⁷ olmakla birlikte Tanrı'nın bir işareti ve delilidir.⁸ Yeni Ahit incelendiğinde mucize kavramını ifade etmek için “harika, olağanüstü”⁹, “ispat, işaret, delil, tanıklık”¹⁰, “güç, kudret”¹¹, “âlâmetler, açık işaretler”¹², “iş veya eser”¹³ anlamlarına gelen kelimeler kullanılmaktadır.

Tarihî kaynakların sunduğu bilgilere göre İsâ Mesih'in hayatını tam olarak ortaya koyabilme imkânı gözükmemektedir.¹⁴ Fakat Yeni Ahit'in İsâ Mesih hakkında verdiği bilgiler incelendiğinde onunla ilgili şunlar söylenebilir: İsâ Mesih, Kral Hirodes'in vefat ettiği MÖ 4 yılında Galile şehri civarındaki Nasıra kasabasında bakire Meryem'den dünyaya gelen Galileli bir Yahudidir. Buna göre çocukluk ve gençlik yıllarını Galile kasabasında geçirip MS 28 yılında Vaftizci Yahya tarafından Ürdün Irmağında vaftiz edilmiştir. 30'lu yaşlarında tebliğ faaliyetine başlamıştır.¹⁵ Yahudi geleneğine bağlı bir çevrede dünyaya gelen İsâ Mesih, Yahudi öğretilerine dayalı bir eğitim almış ve oldukça kısa süren bir davet dönemi geçirmiştir.¹⁶ Yahudi din âlimlerinin yönlendirmeleri ve kışkırtmaları sonucunda dönemin Roma valisi tarafından Kudüs'teki kutsal mabette kargaşa ve isyan çıkarmakla itham edilerek çarmıh cezasına

¹ Saint Augustine, *The City of God*, trans. Marcus Dods, D. D. (New York: Hafner Publishing Company, 1948), 2/487-488.; Seyyid Şerif el- Cürânî, *Kitâbü'l-Ta'rifât* (İstanbul: Şirketi Osmaniye 87 Numaralı Matbaası, ts.), 148.

² Sa'düddin Mesud bin Ömer el- Taftazânî, *Şerhü'l Akâid* (İstanbul: Dersaadet, 1326), 63.

³ Recep Önal, “Vahiy ve Nübüvvet”, *Sistematik Kelam*, ed. Mehmet Evkuran (Ankara: Bilay Yayınları, 2019), 218-219.

⁴ John T. Driscoll, “Miracles”, *The Catholic Encyclopedia*, ed. Charles G. Herbermann vd. (New York: J.B. Lyon Co., 1913), 10/ 338- 342.; Ernest Findlay Scott, “Miracles”, *An Encyclopedia of Religion* ed. Vergilius Ferm (New York: The Philosophical Libraray, 1945), 1/ 493-494.

⁵ Alfred Ernest Garvie, “Miracle”, *The Encyclopedia Britannica* (New York: The Encyclopedia Britannica Company, 1911), 18/570-572.; Elpidius Pax, “Miracle”, *Encyclopedia of Biblical Theology*, ed. Johannes B. Bauer (London: Shead and Wart Ltd., 1970), 2/584-589.; Denis Gril, “Miracles”, *Encyclopedia of the Qur'an*, ed. Jane Dammen McAuliffe (Leiden-Boston: Brill NV., 2003), 3/391-399.

⁶ David Thomas, “The Miracles of Jesus in Early Islamic Polemic”, *Journal of Semitic Studies* 39/2, (October 1994), 225-231, 235-236.; Bruce Milne, *Tanrı Öğretisi: Hristiyan İncanın El Kitabı* (İstanbul: Yeni Yaşam Yayınları, 1995), 70-71.; Shailler Mathews – Gerald Birney Smith, *A Dictionary of Religion and Ethics* (New York: The Macmillan Company, 1923), “Miracles”, 285.; W. Montgomery Watt, *Günümüzde İslâm ve Hristiyanlık*, çev. Turan Koç (İstanbul: İz Yayıncılık, 2002), 165.; Salime Leyla Gürkan, “Mucize”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (Ankara: TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, 2020), 30/354-356.

⁷ Ninian Smart, *Philosophers and Religious Truth* (London: SCM Press Ltd., 1964), 24-56.

⁸ Ernest Renan, *İsâ'nın Hayatı*, çev. Ziya İhsan (İstanbul: M.E.B. Yayınları, 1997), 158.; Herbert Lockyer, *All the Miracles of the Bible* (Michigan: Zondervan Publishing Company, 1961), 13.

⁹ İncil metinleri, *The New Testament* (İstanbul: Yeni Yaşam Yayınları, 2000), Elç. 2:19. İbr. 2:4.

¹⁰ Mat. 12:38. Yu. 2:11.

¹¹ Elç. 2:22. Rom. 15:19.

¹² Yu. 20:30.

¹³ Yu. 5:36;10:38

¹⁴ Muhammad Ata'ur-Rahim – Ahmad Thomson, *Jesus Prophet of Islam* (London: Ta-Ha Publishers Ltd., 1996), 9.

¹⁵ Mat. 2:1-6, 22; 3:13-16; 4:12-25. Mar. 1:4-11, 14, 16, 28, 39; 10:38-40. Luk. 1:26-27; 3:2-22; 4:16-17; 5:17. Yu. 1:24-28, 33, 43-46; 2:1.

¹⁶ Ömer Faruk Harman, “İsâ”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, 2000), 22/465-472.; Peter Archer, *Dinler Tarihi 101*, çev. Simge Kaytan (İstanbul: Say Yayınları, 2024), 95.

çarpıtılmıştır.¹⁷ Hristiyanlık dininin gelişmesinde ve yayılmasında mucizelerin önemli bir yeri vardır. Hristiyanlığa göre insanları kurtarmak göreviyle Tanrı tarafından seçilen İsa Mesih vefatına kadar mucizeler göstermiş, doğumu hatta ölümü bile bir mucize olmuştur.¹⁸

Kanonik İncillerde İsa Mesih'in bakire Meryem'den dünyaya gelişi, öğretisini yaymaya başlaması ve Tanrı'nın desteği ile gösterdiği mucizelerinden söz edilmektedir. İsa Mesih'in mucizeleri arasında hastaları, felçlileri ve kör olanları iyileştirmesi, ölüleri diriltmesi, gelecekte haber vermesi ve ölümünden sonra dirilişi gibi mucizeleri ön plana çıkmaktadır.¹⁹ İsa Mesih'in mucizeleri Tanrı adına yapılmış Tanrı'nın güç ve kudretini içinde barındıran daha önce görülmemiş harikulâde işlerdir. Genellikle devrin ihtiyaçlarına göre gerçekleşmiştir. Onun gösterdiği mucizeler özellikle insanları acılı, sızılı ve ağırlı hastalıklardan kurtarma noktasında yoğunlaşmakla birlikte tabiat olaylarını kontrolü altına alması, onlara müdahalelerde bulunması, geçmişten ve gelecekte haber vermesi gibi hususları da kapsamaktadır.²⁰

Bu çalışmada Kanonik İncillerle sınırlı kalınarak İsa Mesih'in mucizeleri; Baba Tanrı'nın İsa Mesih'in şahsında yarattığı mucizeler ve İsa Mesih'in dilemesiyle Baba Tanrı'nın yarattığı mucizeler şeklinde sınıflandırılarak, İsa Mesih'in mucizelerinin Hristiyan inanç geleneğindeki fonksiyonuna dikkat çekilecektir. Çalışmada bazı mucizelerin tüm Kanonik İncillerde tutarlı bir şekilde yer aldığı, bazılarının ise bir veya iki Kanonik İncil'de geçtiği; zamansal, mekânsal ve şahsi açılarından farklılıklar gösterdiği ortaya konmaktadır. Bu makalede dokümantasyon yöntemi kullanılarak Kanonik İnciller ve yorumları ile Kristoloji üzerine yazılmış ansiklopediler, kitaplar ve makalelerden yararlanılmıştır.

1. Baba Tanrı'nın İsa Mesih'in Şahsında Yarattığı Mucizeler

Araştırmamızın bu kısmında İsa Mesih'in olağanüstü doğumu ile başlayıp öldükten sonra diriltişi gökyüzüne yükseltilmesi ve Tanrı'nın dilemesi ile onun şahsında meydana gelmiş olan mucizeler Kanonik İnciller ışığında ele alınacaktır.

1.1. İsa Mesih'in Doğumundaki Mucize ve Bir Yıldızın İsa Mesih'in Yerini Gök Bilimcilere Göstermesi

Bakire olan Meryem'in, insan etkisi olmadan Tanrı'nın lütfuyla Kutsal Ruh aracılığıyla gebe kalarak İsa Mesih'i doğurması²¹ İncillerde şu şekilde anlatılmaktadır:

Celile civarında Nâsıra kasabasında yaşayan Meryem isimli bakire kıza Rabbin meleği müjdeyi verir. "Ey Tanrı'nın lütfuna erişen kız, selam! Rab seninleedir." der. Meryem selamı alınca endişe içinde selamın ne anlama geldiğini düşünürken Melek, "Korkma! Sen Tanrı'nın lütfuna eriştin hamile kalıp bir oğul doğuracaksın adını da İsa koy." diye seslenir.²²

İncil yorumcularına göre Meryem'in hamile kalışı olağanüstü bir durumdur. O sırada Meryem Davut soyundan Yusuf'la nişanlıdır.²³ Yusuf evlilik öncesi Meryem'in gebe olduğunu anlar. Gizlice

¹⁷Jürgen Roloff, *Nasıralı İsa*, çev. Yücel Aksan (İstanbul: Runik Kitap, 2021), 33-39.; Mehmet Katar, "Hristiyanlık I", *Dinler Tarihi*, ed. Ali İhsan Yitik (İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Matbaası, 2012), 169-171.; Cemal Milani, *İsa Mesih'in Esrarı: Ruh, Kelime, Hikmet* (İstanbul: Ceres Yayınları, 2020), 188-189.

¹⁸Recep Önal, *Ebu Mansur el-Matürîdî'ye Göre İslam Dışı Dinler* (Bursa: Emin Yayınları, 2013), 311-318.; Harun Baş-Hakan İspir, *İncillerde ve Kur'an'da Hz. İsa'nın Mucizeleri* (İzmir: Duvar Yayınları, 2023), 45-49.

¹⁹Mat. 28:1-8; 26:11; 9:2-7. Mar. 16:1-8; 2:1-4. Luk. 24:1-12; 5:17-20; 24-25. Yu. 20:1-7.

²⁰Mar. 4:36-41, 5:1-7, 2:1-9. Luk. 5:17-23, 7:6-7, 8:22-28. Mat. 8:5-7, 23-27, 9:1-5. Yu. 4:29.

²¹Martin Luther, *Martin Luther'in Uzun İlmihâli*, çev. Nur Nirven (İstanbul: Anadolu Ofset, 2011), 113.

²²Luk. 1:26-31. Mat. 1:18-19.

²³Peter Holmes, "On the Flesh of Christ" trans. Peter Holmes, *Complete Works of Tertullian*, ed. Peter Holmes (Hastings East Sussex United Kingdom: Delphi Publishing Ltd., 2018), 1450-1461.; William MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, çev. Filiz Akyüz - M. Uysal (İstanbul: Yeni Yaşam Yayınları, 2000), 270.; William Baird, "The Gospel According to Luke", in *the Interpreter's One of the Bible Including the Apocrypha with General Article*, ed. Charles N. Laymon (Nashville, TN:

Meryem'den ayrılmayı düşünür.²⁴ Rabbin meleği Yusuf'a rüyasında görünüp: "Davut oğlu Yusuf, Meryem'i kendine eş olarak almaktan korkma! Çünkü onun rahminde oluşan Kutsal Ruh'tandır. Meryem, halkını kurtaracak İsa adında bir oğul doğuracaktır." diye uyarır.²⁵ Yusuf, nişanı bozmaz ve Meryem'le evlenerek çocuğun doğmasına kadar onunla birleşmez.²⁶ Meryem'e zarar gelmesini engellemek amacı ile Yusuf Kutsal Ruh'tan gelen ikaza uyarak onunla evlenir.²⁷

Melek, Meryem'e müjdelenen Mesih'in Tanrı tarafından seçilen annesi olduğunu açıklar. Meryem başına gelen hadiseyi idrak edememektedir.²⁸ "Bu nasıl olur? Ben bakireyim ve hiçbir erkekle birlikte olmadım!" diyerek şaşkınlığını ifade eder.²⁹ Melek tarafından Meryem'e endişesinin kaybolması için akrabası Elizabet'in de yaşlı ve kısır iken gebe kaldığı anlatılır. Bunun üzerine Meryem, Tanrı'nın kudretinin yetmeyeceği hiçbir şey olmadığını anlayarak Tanrı'ya itaat eder.³⁰ Yani Tanrı'nın kudretini kabullenir.³¹ Meryem doğumdan sonra çocuğun adını "Jesus Emmanuel" koyar.³²

İsa Mesih, Kral Hirodes (MÖ 37-4 yılları arasında krallık yapmıştır.) zamanında Yahudiye'nin Beytüllahim kasabasında doğar. Bazı gök bilimciler doğu taraftan Kudüs'e gelerek: "Yahudilerin Kralı olarak doğan çocuk nerede? Doğuda onun yıldızının doğuşunu gördük ve ona tapınmaya geldik." derler. Bunu işiten Hirodes, hükümrانlığının tehlikeye gireceği korkusuyla tedirgin olur.³³ Hirodes, Kohenleri³⁴ ve tüm başkâhinleri³⁵ toplayarak çocuğun nerede doğacağını araştırmaya başlar. Toplanan kişiler çocuğun "Beytüllahim Efrata"da doğacağını bildirirler. Beytüllahim Efrata diye belirtilmesi oranın Yahuda bölgesi içinde olduğuna işaret etmek içindir.³⁶ Hirodes bu bilgiye sahip olduktan sonra gizlice gök bilimcileri çağırır. Onlardan çocuğu bulup yerini bildirilmelerini ister.³⁷ Onlara, "Ben de ona tapınmak istiyorum." der.³⁸ Hirodes'in gök bilimcilere böyle söylemesi onu bulup öldürerek iktidarını korumayı düşünmesindendir.³⁹

Abington Press, 1971), 674.

²⁴ Robert Letman, *Mesih'in Kimliği*, çev. Yeşim Mısırcı (İstanbul: İnkılâp Kitabevi, 2019), 105-111.

²⁵ Mat. 1:20-21.

²⁶ Mat. 1:24-25.

²⁷ Harun Baş, "İncillerde ve Kur'an'da Hz. İsa'nın Şahsiyeti". *İlahiyat Akademi* 17 (Haziran 2023), 124.

²⁸ St. Thomas Aquinas, *The Summa Theologica*, trans. Fathers of the English Dominican Province (London: Burns Oates and Washbourne Ltd. Publishers to the Holy See, 1913), 3/109-110.; MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 29.; Peter Holmes, "On the Flesh of Christ", 1450-1452.

²⁹ Luk. 1:34.

³⁰ Luk. 1:36-37.

³¹ W. Montgomery Watt, *Günümüzde İslâm ve Hristiyanlık*, 164-166.

³² Emmanuel, "Tanrı bizimle birliktedir." manasına gelmektedir. Hristiyanlar tarafından İsa'nın isimlerinden biri olarak kabul

edilmektedir.; Şinasi Gündüz, *Pavlus Hristiyanlığın Mimarı* (Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2001), 154-158.;

W. Montgomery Watt, *Müslüman Hristiyan Diyalogu*, çev. Fuat Aydın (İstanbul: Birey Yayıncılık, 2000), 53.

³³ Mat. 2:1-3.

³⁴ Muhammed Güngör, "Yahudilikte Özel Bir Sınıf: Yahudi Din Adamları Kohenler". *Oksident* 1/2 (Aralık 2019), 193-218. Kohenler, Yahudi din bilginleridir. Bunlar Musa'nın yaşamını bilen, koruyan ona hizmet eden ve bu yasaları uygulamak için yargıçlık yapan kimselerdir.

³⁵ Tüm baş kâhinlerden kastedilenin başkâhin ve oğulları ya da ailenin diğer fertleridir.

³⁶ MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 31.

³⁷ John Barton - John Muddiman, *The Oxford Bible Commentary* (New York: Oxford University Press, 2001), 849.

³⁸ Mat. 2:7-8.

³⁹ Matthew Henry, *Commentary on the Whole Bible* (USA: s.n., 2002), 1615.; Howard Clark Kee, *The Gospel According to Matthew* (New York: Abingdon Press, 1971), 611-612.

Yeni doğmuş İsa Mesih'i ziyaret edip ona tapınmaya gelen gök bilimciler Hristiyanlıkta "Magi"⁴⁰ diye tanımlanmaktadır.⁴¹ Anlaşılabacağı üzere Hiroides, saltanatının ortadan kaybolacağı endişesi ile dünyaya gelen çocuğu gök bilimcilere buldurup sonrasında da öldürme arzusundadır.

1.2. Kutsal Ruhun Güvercin Şeklinde İsa Mesih'in Omzuna Konması

İsa Mesih, Yahya tarafından vaftiz olmak üzere Celile'den Şeria Nehrine yürüyerek gelir. İsa Mesih bu törene özen göstermektedir.⁴² Yahya, İsa Mesih'in yanına geldiğini görünce heyecan ile: "İşte dünyanın günahını taşıyan Tanrı Kuzusu!" der.⁴³ İncil yorumlarına göre İsa Mesih'in "kuzu" olarak sıfatlandırılmasında mecazî bir durum vardır.⁴⁴ İsa Mesih'in vaftiz olması Tanrı'nın insanın günahına karşı kendisinden istediği tövbe etmeyi, af dilemeyi simgeleyen töreni ifade etmektedir.⁴⁵ İsa Mesih vaftiz olduktan sonra göklerin yarıldığını ve Tanrı'nın ruhunun güvercin şeklinde üzerine konduğunu görür. Tanrı: "Sevgili oğlum budur. Ondandır hoşnudum." der.⁴⁶ Bu hadise apaçık İsa Mesih'in Tanrı tarafından seçildiğinin bir kanıtıdır.⁴⁷ İsa Mesih, Tanrı tarafından Kutsal Ruh ile donatılarak yapacağı vazife için hazırlanır ve güçlendirilir.⁴⁸

1.3. İsa Mesih'in Görünüşünde Meydana Gelen Değişme, Musa ve İlyas ile Görüşmesi ve Buluttan Ses Gelmesi

İsa Mesih, dua etmek için Petrus, Yakup ve Yuhanna'yla birlikte dağa çıkar. Dua ederken birdenbire yüzü güneş gibi ışıltar ve giysileri şimşek gibi parıltıyan beyazlığa bürünür.⁴⁹ İsa Mesih'in bu değişimi önceden böyle bir olay yaşamayan havarileri şaşkınlık içinde bırakır.⁵⁰ Üzerindeki elbisenin göz alıcı bir beyazlığa dönüşmesi gelecekteki sahip olacağı yüceliğin sembolü olarak yorumlanmaktadır.⁵¹ Ortaya çıkan bu durum İsa Mesih'in insanlarda hayret uyandıran mucizelerinden biridir.⁵²

İsa Mesih'in Musa ve İlyas ile görüşmesi: Matta, Markos ve Luka'daki İncil pasajlarına göre dua esnasında İsa Mesih'in görünüşü birden bire değişir ve ardından görkemli bir şekilde ortalıkta beliren iki kişi kendisiyle konuşmaya başlar. Bu kişiler Musa ile İlyas'tır.⁵³ İncil yorumlarına göre İsa Mesih, Musa ve İlyas'ın yolunu takip etmektedir ve onlar gibi kutsal bir şahsiyettir.⁵⁴ Görüşme biter bitmez Petrus ve etrafındakileri aniden parlak bir bulut gölgeler. Buluttan "Sevgili oğlum budur, ondan hoşnudum. Onu dinleyin!" diye bir ses duyulur. Petrus ve etrafındakiler korku ve dehşetle hemen yere

⁴⁰ Mathews - Smith, "Magi", 268.

⁴¹ Henry, *Commentary on the Whole Bible*, 1614.

⁴² MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 37.

⁴³ Yu. 1:29.

⁴⁴ Massey H. Shepherd, *The Gospel According to John* (New York: Abingdon Press, 1971), 710-711.; MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 435. Kuzu: Yahudiler arasında kurban edilen bir hayvandır. Tanrı Yahudilere kuzuyu kurban edip kanını günahlara diyet olarak bağışlamayı öğretmiştir. Günahların bağışlanabilmesi için kuzu günahkârın yerine geçirilerek öldürülüp kanı akıtılırdı. Mesih'in öldürülmesi tüm dünyanın bütün günahının bağışlanabilmesine yetecek kadar değerliydi. Yalnız İsa'yı kurtarıcı kabul eden günahkârlar bağışlanabilirdi.

⁴⁵ Aquinas, *The Summa Theologica*, trans. Fathers of the English Dominican Province, 3/2.; Martin Luther, *Luther's Works: Word and Sacrament 2*, ed. Abdel Ross Wentz (Philadelphia: Fortress Press, 1959), 36/ 69.; MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 38.; Henry, *Commentary on the Whole Bible*, 1620.

⁴⁶ Mat. 3:16-17. Mar. 1:10-11. Luk. 3:21-22. Yu. 1:33-34.

⁴⁷ Henry, *Commentary on the Whole Bible*, 1920.; Baird, "The Gospel According to Luke", 678-679.

⁴⁸ MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 38, 191-192, 283.; Lindsey P. Pherigo, *The Gospel According to Mark* (New York: Abingdon Press, 1971), 646.

⁴⁹ Mat. 17:1-2. Mar. 9:2-3. Luk. 9:28-29.

⁵⁰ Barton - Muddiman, *The Oxford Bible Commentary*, 904.

⁵¹ MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 327.; Kee, *The Gospel According to Matthew*, 631.

⁵² Henry, *Commentary on the Whole Bible*, 1796.

⁵³ Mat. 17:1-2. Mar. 9:2-3. Luk. 9:28-29.

⁵⁴ Raymond E. Brown et al., *The New Jerome Biblical Commentary* (New Jersey: Prentice-Hall, Englewood Cliffs, 1990), 700.; Baş - İspir, *İncillerde ve Kur'an'da Hz. İsa'nın Mucizeleri*, 58.

kapanırlar.⁵⁵ Bu durum onlar için duygusal olarak biraz ağır olur. Çünkü daha önce böyle bir olay yaşamamışlardır.⁵⁶

İncil yorumcularının ifadelerine göre; Baba Tanrı onlara seslenerek İsa Mesih'in; sevgili oğlu, son otorite ve mutlak kral olduğunu bu nedenle onu dinleyip ona itaat etmeleri gerektiğini bildirir.⁵⁷

1.4. İsa Mesih'in Ölümü, Dirilişi ve Gökyüzüne Yükseltilmesi

İsa Mesih, ölümünden sonra dirilir. Bu diriliş olayı olağanüstü bir durumdur.⁵⁸ İsa Mesih'in ölümü esnasında gerçekleşen hadiseler İncillerde şu şekilde geçmektedir: İsa Mesih, bağırarak ruhunu teslim eder. O anda tapınaktaki perde yukarıdan aşağıya yırtılarak ikiye ayrılır, yer sarsılır ve kayalar yarılır. Mezarlar açılır, ölmüş birçok kişi mezarından dirilerek kalkar.⁵⁹

İsa Mesih ölümünün ardından mucizevî bir şekilde dirilir ve insanlara görünür. Bu dirilme hadisesi İncil metinlerinde şu şekilde geçmektedir: Sebt gününden sonra Mecdelli Meryem, Yakup'un annesi Meryem ve Şalome isimli kadınlar baharat alarak İsa Mesih'in cesedine sürmek isterler. Kadınlar mezara geldiğinde İsa Mesih'in cesedini bulamazlar ve orada beyaz kaftan giyinmiş genç bir şahıs görürler. Kadınları bir korku kaplar. Melek onlara korkmamaları gerektiğini, İsa Mesih'in dirildiğini bildirerek onları dirilişi anlatmaları için vazifelendirir. Kadınlar İsa Mesih'in öğrencilerine ve Petrus'a, İsa Mesih'in kendilerini Celile'de karşılayacağını söyleyecektir.⁶⁰

İsa Mesih'in dirildiğini işiten öğrenciler bunun gerçek olmadığını düşünürler. Petrus hemen mezara gider. Mezarda İsa Mesih'in sıkı sıkıya sarıldığı bezlerden başka bir şey olmadığını görünce şaşkınlık içinde kalır. İsa Mesih kozadan çıkar gibi kefenden telaşsız ve düzenli bir şekilde çıkmıştır.⁶¹ İncil yorumcuları; William Macdonald ve Matthew Henry kefenin düzenli bir şekilde kalışına dikkat çekerek, İsa Mesih'in ölümünden üç gün sonra mucizevî bir şekilde bedenlenip kalktığına, cesedinin çalınmadığına veya başka bir duruma maruz kalmadığına, eğer ceset çalınmış olsa kefenin böyle düzenli bir şekilde sağlam olamayacağına kanaat getirmektedirler.⁶²

İsa Mesih'in Mecdelli Meryem'e görünmesi: Kadınlar hızlı hızlı mezarın yanından uzaklaşırken onların karşısına çıkıp, "Selam size!" "Korkmayın! Kardeşlerime haber verin beni Celile'de beklesinler." der. Mecdelli Meryem yaşananları öğrencilere anlattıktan sonra Petrus ve Yuhanna ile mezara giderler. Her şeyin anlatıldığı gibi olduğunu görüp oradan ayrılırlar. Mezarda kalan Mecdelli Meryem'e İsa: "Kadın neden ağlıyorsun? Kimi arıyorsun?" der. Meryem ise, "İsa'yı" diye cevap verir.⁶³

İsa Mesih'in öğrencilerine görünmesi: Öğrenciler Rabbin ölümü ve gömülüğü hakkında konuşurlarken yanlarına bir yabancı gelip onlarla yolculuk yapar. Öğrenciler bu kişiyi tanıyamazlar ama bu İsa Mesih'dir. İsa Mesih öğrencilerine ne hakkında konuştuklarını sorunca onlar şaşırıp kalırlar. Öğrenciler bu yabancıya Kudüs'te olanlardan haberinin olup olmadığını sorduklarında haberinin olmadığını öğrenirler ve şaşkınlıkları biraz daha artar. İsa Mesih'e onun durumundan bahsederler: "Onu

⁵⁵ Mat. 17:5-9. Mar. 9:7-9. Luk. 9:34-36.

⁵⁶ Mat. 17:3-4. Mar. 9:4-6. Luk. 9:32-33.

⁵⁷ MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 119, 328.; Lindsey P. Pherigo, *The Gospel According to Mark*, 660.; Barton – Muddiman, *The Oxford Bible Commentary*, 866.

⁵⁸ Saint Augustine, *The City of God*, 476-479.; Robert Letman, *Mesih'in Kimliği*, 199-200.; Josh McDowell, *Diriliş Gerçeği*, çev. Fikret Böcek - Düzgün Aral (İstanbul: Zirve Yayıncılık, 2011), 78-90.

⁵⁹ Mat. 27:50-52. Mar.15:33-38. Luk. 23:44-46. Yu. 19:28-30.

⁶⁰ Mat. 28:1-8. Mar. 16:1-8. Luk. 24:1-12. Yu. 20:1-7.

⁶¹ Luk. 24:11-12. Yu. 20: 1-9.

⁶² Peter Holmes, "On the Resurrection of Flesh" trans. Peter Holmes, *Complete Works of Tertullian*, ed. Peter Holmes (Hastings East Sussex United Kingdom: Delphi Publishing Ltd., 2018), 1474 -1475, 1606 -1608.; MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 253, 414-415, 563-564.; Henry, *Commentary on the Whole Bible*, 1772, 1817, 1911-1912, 2049-2050.

⁶³ Mat. 28:9-10. Yu. 20:10-17.

çarmıha gerdiler öldü ve daha sonra dirildi ve o yaşıyor” derler.⁶⁴ Öğrenciler o kadar gaflet içindedirler ki onu tanıyamazlar ve evlerine misafir ederler.⁶⁵ Yemeğe oturduklarında İsa, ev sahibinin yerine oturup ekmeği kırıp onlara verdiğinde İsa Mesih'i tanısnlar diye gözleri mucizevî şekilde açılır. Onlar İsa Mesih'i tanıdıkları anda İsa Mesih, gözlerinin önünden kaybolur.⁶⁶ Aynı gün pazar akşamıdır. Öğrenciler ansızın ortalarında İsa Mesih'in durduğunu görürler. İsa Mesih, on birlere görünür ve “Size esenlik olsun!” der.⁶⁷ İsa Mesih'in dirilişi Tanrı'nın dilemesi ve kudreti ile olmuştur. İsa Mesih bu mucizesiyle her zaman öğrencilerinin yanında olacağını ve her durumda onlara yardım edeceğini kanıtlamaktadır.

İsa Mesih'in göğe alınması Markos ve Luka İncillerinde şöyle geçmektedir: Markos İncili'nde, “Rab İsa göğe alındı ve Tanrı'nın sağında oturdu.”⁶⁸ Luka İncili'nde ise, “Onları kentin dışına, Beytanya'nın yakınlarına kadar götürür. Ellerini kaldırarak onları kutsar ve göğe yükseltir.” şeklinde anlatılmaktadır.⁶⁹ İncil yorumcularının ifadelerine göre; İsa Mesih'in göğe alınması ölüp dirilişinden kırk gün sonra gerçekleşmiştir. Öğrencilerini Zeytin Dağı'nın batısındaki Beytanya'nın yakınlarına götürerek onları kutsadıktan sonra aralarından ayrılarak göğe yükseltir. İsa Mesih'in Tanrı'nın sağ tarafında, onur ve gücün bulunduğu yerde olduğu söylenmektedir.⁷⁰

2. İsa Mesih'in Dilemesiyle Baba Tanrı Tarafından Yaratılan Mucizeler

Kanonik İncillerde yer alan Tanrı'nın kudreti ve İsa Mesih'in dilemesiyle gerçekleşen mucizeler insanlar tarafından şaşkınlıkla karşılanmıştır. Çünkü daha önce böyle olaylara şahit olmayan insanlar bu durumların nasıl olabileceğini anlayamamışlar ve İsa Mesih'ten açıklamalar istemişlerdir. Kanonik İncillerde geçen bu mucizeler alt başlıklar halinde aşağıda sunulmuştur.

2.1. İsa Mesih'in Küplerde Bulunan Suyu Şaraba Dönüştürmesi

Bu hadiseden sadece Yuhanna İncili'nde bahsedilmektedir. İsa Mesih ve öğrencileri Celile'nin Kana köyündeki düğüne davet edilir. Düğünde İsa Mesih'in annesi de bulunmaktadır. Düğün devam ederken davetlilere sunulmak için hazırlanan şaraplar biter. Bunun üzerine İsa Mesih'in annesi “Şarapları kalmadı.” diye İsa Mesih'i uyararak onun şarap⁷¹ temin etmesi için mucize göstermesini ister.⁷² İsa Mesih tanrısal görevini yaparken annesinin etkisi altında değil tamamen Tanrı'ya itaat ederek hareket ettiğini göstermek için sertçe: “Kadın, benden ne istiyorsun?” der. Annesinin ısrarı üzerine İsa Mesih daha saatinin gelmediğini söyleyerek onu uyarır. Bunun üzerine Meryem, İsa Mesih'in sözlerini anlayarak hizmetçilere “O, ne buyuruyorsa onu yapın.” der.⁷³

İsa Mesih, hizmetçilere küpleri su ile doldurmalarını emreder.⁷⁴ Küplerin su ile doldurulmasından sonra küplerdeki suyu şaraba çevirir.⁷⁵ Küpleri, İsa Mesih ve öğrencileri tarafından suyun içine şarap katıldı iddiasına mâni olmak için hizmetçiler doldurur. Mucize gerçekleşir, su çok kısa bir sürede şaraba

⁶⁴ Luk. 24:13-24.

⁶⁵ MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 416.; Josh McDowell, *Diriliş Gerçeği*, 30.

⁶⁶ Luk. 24:30-31.

⁶⁷ Mar. 16:14. Luk. 24:36. Yu. 20:19; 24-30.

⁶⁸ Mar. 16:19.

⁶⁹ Luk. 24:50-51.

⁷⁰ Peter Holmes, “On the Resurrection of Flesh”, 1592- 1594.; Martin Luther, *Martin Luther'in Uzun İlmihâli*, 113.; MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 256, 418.; Barton - Muddiman, *The Oxford Bible Commentary*, 959.; Robert Letman, *Mesih'in Kimliği*, 248-258.

⁷¹ Kutsal kitapta şarap, sevinci belirtmektedir. MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 440.

⁷² Yu. 2:1-4.

⁷³ Yu. 2:4-5.

⁷⁴ Yu. 2:6-9.

⁷⁵ Aquinas, *The Summa Theologica*, trans. Fathers of the English Dominican Province, 3/247.

dönüşür.⁷⁶ İsa Mesih hizmet edenlere küplerden şarap alıp düğün başkanına götürmelerini söyler. Düğün başkanı şarabı tadınca normalin dışında bir şeyler olduğunu fark eder.⁷⁷ Çünkü o vakte kadar böyle bir şarap tatmamıştır.⁷⁸ İncil yorumlarına göre şölende kaliteli şarabın sonradan getirilmesinin mahiyeti İsa Mesih'in sonradan gelerek insanları iyiliğe ve güzelliğe davet edeceğine işarettir.⁷⁹

İsa Mesih'in mucizelerini ortaya koyarken insanların ona müdahale etmesine izin vermediği, Tanrı'nın ona verdiği kudret ile mucizesini gerçekleştirdiği anlaşılmaktadır.

2.2. İsa Mesih'in Göl Üzerinde Yürümesi, Rüzgâra Emretmesi ve Fırtınanın Dinmesi

İsa Mesih, bir gün öğrencilerine kayığa binerek Beytsayda'ya gitmelerini söyler. Kendisi de halkı selamlayıp dua etmek için dağa çıkar. Öğrenciler kayıkla giderlerken gölün tam ortasında bulundukları anda fırtına başlar ve kürek çekmekte zorlanırlar. Bu durumu gören İsa gölün üzerinde yürüyerek onlara yaklaşır ve “Cesur olun! Benim, korkmayın” der. Petrus, “Ya Rab! Eğer sen isen buyruk ver de su üstünde yürüyerek sana geleyim.” der. Bunun üzerine İsa “Gel!” deyince Petrus hemen kayıktan atlayarak ona doğru yürüdüğü esnada fırtınanın şiddetinden dolayı bir an endişelenince batmaya başlar. “Rab, beni kurtar!” diye bağırır. Rab onu kurtararak: “Ey kıt imanlı! Neden şüphelendin? Eğer şüphelenmeseydin batmazdın.” diyerek ikazda bulunur. İsa, Petrus'u alarak kayığa biner ve fırtına hemen dinir.⁸⁰

İsa Mesih kayığın batmayacağı gerçeğini anlayamayan öğrencilerine korkmaları ve kendisine imanlarının tam olmayışından dolayı kızmıştır.⁸¹ O, Baba Tanrı tarafından desteklendiğini bildiğinden kayığın batmayacağına emindir. Fakat havarilerini kayığın batacağı korkusu sardığından onları, “Neden teslimiyet hâlinde değilsiniz?” diye azarlar.⁸²

İncil yorumlarına göre bir insanın gücü ve yeteneği ne olursa olsun su üzerinde yürüyebilmesi imkânsızdır. Fakat bu olay Kutsal Ruh'un gücüyle gerçekleşebilirdi. Kurtarıcı, Petrus'u suda kurtardığı gibi kendisine tâbi olanları da kurtaracaktır.⁸³ Bu durum İsa Mesih'in, Baba Tanrı tarafından desteklendiğinin ve görevlendirildiğinin bir kanıtıdır.⁸⁴ Tanrı irade ettiği her şeyi yapabilme gücüne sahiptir.⁸⁵

Başka bir yoruma göre buradaki fırtına insana gelen sıkıntıları, meşakkatleri, dalgalar ise insanın psikolojisindeki gelgitleri, sıkıntıları ve bunalımları sembolize etmektedir. İsa Mesih yaşamın dalgaları arasında sıkıntı çeken insanı fırtınalı durumdan kurtaracağını bildirmektedir.⁸⁶ İncillerin ifadesiyle hayatın sıkıntılarını bertaraf edebilmek için insanın bir yol göstericiye sarılması ve ona itaat etmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

2.3. İsa Mesih'in Beddua Etmesinden Sonra İncir Ağacının Kuruması

İsa Mesih yolculuk esnasında acıkınca yol kenarında gördüğü bir incir ağacına yaklaşır fakat ağacın meyvesi yoktur. Bunun üzerine incir ağacına lanet okuyarak: “Artık senden hiç kimse meyve yemesin!”

⁷⁶ MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 441.

⁷⁷ Yu. 2:9-10.

⁷⁸ Barton - Muddiman, *The Oxford Bible Commentary*, 965.

⁷⁹ MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 442.; Henry, *Commentary on the Whole Bible*, 1925.

⁸⁰ Mat. 8:23-27; 14:22-31. Mar. 4:36-41; 6:45-51. Luk. 8:22-25. Yu. 6:16-21.

⁸¹ MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 67, 209, 317.; Baird, “The Gospel According to Luke”, 685.

⁸² Henry, *Commentary on the Whole Bible*, 1849.

⁸³ Aquinas, *The Summa Theologica*, trans. Fathers of the English Dominican Province, 3/252.; MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 107-108, 215-216, 475-476.; Massey H. Shepherd, *The Gospel According to John*, 716.

⁸⁴ Raymond E. Brown et al., *The New Jerome Biblical Commentary*, 961.

⁸⁵ Riccardo Fedriga, “Kadiri Mutlak'ın Diyalektiği”, çev. Leyla Tonguç Basmacı, *Ortaçağ: Şatolar Tüccarlar Şairler*, ed. Umberto Eco (İstanbul: Melisa Matbaacılık, 2016), 3/534.

⁸⁶ George Ford, *Mesih'in Yaşamı: Mesih'in Doğumu ve Çocukluğu*, çev. İshak Arslan (İstanbul: Erma Yayıncılık, 1991), 30.

der. Öğrenciler bunu işitirler. Sabahleyin erkence ağacın yanından geçerlerken ağacın kurduğuna şahit olurlar. Petrus, “Rabbî bak! Lanetlediğin incir ağacı kurumuş.” der.⁸⁷

Yukarıda verilen İncil pasajlarındaki incir ağacının kuruması mucizesi hakkında şu yorumlar bulunmaktadır: Aslında bu simgesel bir davranıştır. İsrail halkını meyvesiz incir ağacına benzettir. İnançsız halkın sonradan tam olarak inanmayacağını bildiği için sembol olarak incir ağacını lanetler.⁸⁸ Anlaşılacağı üzere İsa Mesih, ağacı kızgınlığı için lanetlememiştir. Ağacın lanetlenmesi inançsız İsrailileri işaret etmesindendir. İman eden insanın önem arz ettiğini, iman etmeyen insanın ise önemsiz olduğuna işaret etmektedir.

2.4. İsa Mesih'in Samiriyeli Bir Kadının Geçmiş Yaşamını Bilmesi ve Gelecekte Haber Vermesi

İsa Mesih, Celile yolculuğu esnasında Samiriye'de Yakup'un kuyusunun yanına gelip oturur. Bu esnada kuyuya su almak için gelen bir kadına onun geçmişi ile ilgili bilgiler vermeye başlar. İsa Mesih, “Bana su ver içeyim.” der. Kadın, “Sen Yahudi'sin, ben ise Samiriyeli bir kadıyım. Nasıl olur da benden su istersin!” der.⁸⁹

Bu hadise William Macdonald tarafından şöyle yorumlanır: İsa Mesih çok yorgundur. Dinlenmek amacı ile kuyunun kenarına oturur. Bu esnada kuyudan su almak için bir kadın gelir. Bu kadın ahlaksız ve günahkâr olarak bilindiği için diğer su almaya gelen kadınlarla karşılaşmak istemediğinden öğle saatlerini seçer. İsa Mesih, o kadının biçare olduğunu bildiğinden dolayı onu günahlı yaşamından arındırmak için ondan su ister. Kadın, Yahudi olan İsa Mesih'in bir Samiriyeli ile konuşmasına şaşırır. Çünkü Yahudiler, Samiriyelilerden hoşlanmazlardı. Kadın, İsa Mesih'in kurtarıcı olduğunu anlayamaz.⁹⁰ Bunun üzerine İsa Mesih, kadına, “Git! Kocanı çağır ve buraya gel.” der. Kadın, “Kocam yok” diye cevap verir.⁹¹ Fakat nikâhsız bir adamla yaşamaktadır ve bunu saklamak istemektedir. İsa Mesih kadının durumunu bilmesine rağmen onu mahcup etmemek için, “Kocam yok demekle doğru söyledin.” der. Kadını günahından kurtarmak amacı ile içinde bulunduğu durumu ve daha önceden beş kocaya vardığını da anlatır. Bunun üzerine kadın konuştuğu kişinin sıradan bir şahıs olmadığını fark ederek Tanrı'nın bir sözcüsü, bir peygamberi olduğunu düşünür.⁹²

İsa Mesih, Tanrı'nın kendisine vermiş olduğu kudretle gelecekte neler yaşanacağından haber vermektedir. Matta İncili'nde geçtiğine göre “İsa, Beytanya'da cüzzamlı Simun'un evindeyken”⁹³, “...Ben her zaman aranızda olmayacağım” der.⁹⁴ Böylece öğrencilerine ileriki günlerde aralarından ayrılacağını haber verir.⁹⁵ “İsa Mesih, Fısıh yemeğini hazırlamaları için öğrencilerini Kudüs'e gönderir. Hazırlıklar tamamlandığında öğrencileriyle birlikte bir eve misafir olurlar. İsa Mesih, yemek esnasında on ikilerden birinin kendini ele vereceğini bildirir. Öğrenciler endişe ve şüpheyle: “Rab! Beni demek istemedin ya?” diye sorarlar. Bunun üzerine, “Ekmeğini benimle sahana batıran kişidir.” der. Eline bir parça ekmek alarak etin suyuna bandırıp Yahuda'ya verir. Yahuda, “Rabbî! O kişi ben miyim?” diye sorar, “Evet!” cevabını alır. İsa Mesih'i ele verecek olan kişi Simun İskariyot'un oğlu Yahuda'dır.

⁸⁷ Mat. 21:18-20. Mar. 11:14, 20.

⁸⁸ Aquinas, *The Summa Theologica*, trans. Fathers of the English Dominican Province, 3/250.; MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 137-138.

⁸⁹ Yu. 4:6-9.

⁹⁰ MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 452-453.

⁹¹ Yu. 4:16-17.

⁹² MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 454-457.

⁹³ Mat. 26:6-7.

⁹⁴ Mat. 26:11.

⁹⁵ MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 162.; Kee, *The Gospel According to Matthew*, 640.

Bunun üzerine İsa Mesih, “Beni ele verecek olan kişi hiç doğmamış olsaydı onun için daha iyi olurdu.” der.⁹⁶

Yahuda, başkâhinlerle otuz gümüş karşılığında onu ele verme konusunda anlaşır.⁹⁷ Manevî güçsüzlüğü sebebi ile ona ihanet etmiş ve yakalanmasına sebep olmuştur.⁹⁸ İsa Mesih, kendisinin ölüme doğru gittiğini, bunu kimsenin engelleyemeyeceğini ve hainlik edenin sonunun kötü olacağını haber verir.⁹⁹ İsa Mesih, Petrus tarafından üç kez inkâr edileceğini bildirir: Petrus, “Herkes seni terk etse de ben seni terk etmeyeceğim.” der.¹⁰⁰ Böyle söylemesine rağmen onu aynı gecede üç kez inkâr eder. İsa Mesih’in bu olayı bilmesi Tanrı’nın ona verdiği güç ile olur.¹⁰¹

İsa Mesih, tapınaktan çıkıp giderken öğrencilerden biri, “Ne görkemli taşlar! Ne görkemli yapılar!” der. Bunun üzerine İsa Mesih, tapınağın bir gün yok olacağını ve taş üstünde taş kalmayacağını bildirir.¹⁰² Kaynaklara göre MS 70’te Roma ordusu Kudüs’ü yağmalar ve Süleyman Mabedini ateşe verirler.¹⁰³ Altından yapılmış olan süslemeler eriyerek taşların arasına akar. Altını almak isteyen askerler tapınağın taşlarını tek tek yerlerinden sökerler ve böylece İsa Mesih’in bildirdiği gibi görkemli tapınağın taşları yerlerinden sökülür.¹⁰⁴ Romalı askerler tarafından Kudüs şehri yağmalanır.¹⁰⁵ Halkın çoğu işkenceye maruz kalır.¹⁰⁶

2.5. İsa Mesih’in Ölümü, Dirilişi ve Ölümünden Sonra Toplumunun Başına Gelecekler Hakkında Haber Vermesi

İsa Mesih, Tanrı’nın verdiği kudret ile ölümü, dirilişi ve ölümünden sonra toplumunun başına gelecekler hakkında öğrencilerine dikkat etmesi gerekenleri hatırlatarak tedbirli olmaları gerektiğini bildirir. Onlara, “Biliyor musunuz iki gün sonra Fısıh bayramıdır¹⁰⁷ ve insanoğlu çarmıha gerilmek üzere ele verilecek?” diyerek öleceğini haber verir. İsa Mesih, öğrencilerine bu bilgiyi verdiği esnada Kayafa isimli başkâhinin sarayında başkâhinler ve halkın ihtiyarları İsa Mesih’in nasıl öldürüleceği ile ilgili plan yapmaktadırlar.¹⁰⁸ İsa Mesih, “İnsanoğlu başkâhinler ve din bilginleri tarafından ölüm cezasına çarptırılacak. Kamçılanıp üzerine tükürülerek alay edilecek ve öldürülecektir. Üç gün sonra dirilecektir.” diye bildirir.¹⁰⁹ Kudüs’e ölüme giderken kendisine yapılacak kötülüklerden asla korkmaz. Öğrencilerine öldürüleceğini haber vermesine rağmen yürümekte olduğu çarmıh yolunun engellenmemesi için bunu kimseye anlatmamalarını isteyerek onları ve halkı kendisinden sonra çekecekleri zorluklara karşı psikolojik olarak hazırlamaktadır.¹¹⁰ Ölümünden sonra toplumunun başına gelecekleri, sahte Mesihlerin türeyerek halkı yanlış yönlendireceğini,¹¹¹ birçok savaşın, salgın

⁹⁶ Mat. 26:19-23. Mar. 14:16-20. Luk. 22:13-22. Yu. 6:71, 13:9-11.

⁹⁷ Mat. 26:14-16.

⁹⁸ Raymond E. Brown et al., *The New Jerome Biblical Commentary*, 974.

⁹⁹ MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 163, 246, 403, 484, 531.

¹⁰⁰ Mat. 26:31, 33-35. Mar. 14:27, 29-31. Luk. 22:31-34. Yu. 13:36-38.

¹⁰¹ MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 164, 247, 405, 534.; Massey H. Shepherd, *The Gospel According to John*, 723.

¹⁰² Mat. 24:1-2. Mar. 13:1-2. Luk. 21:5-6.

¹⁰³ Ahmet Güç, “Mâbed ve İbadet”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, 2013), 43/207-212.

¹⁰⁴ MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 150, 241, 399.; Baird, “The Gospel According to Luke”, 700.

¹⁰⁵ M. Lutfullah Karaman, “Filistin”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, (İstanbul: TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, 1996), 13/89-103.

¹⁰⁶ Henry, *Commentary on the Whole Bible*, 1900.; MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 150, 241, 399.

¹⁰⁷ İsrailoğullarının Mısır topraklarından çıkışının anısına bir çeşit bahar festivali olarak kutlanan İbrani takvimine göre Nisan ayının 15’ine denk gelen Yahudi bayramıdır. Şinasi Gündüz, “Pesah”, *Din ve İnanç Sözlüğü* (Ankara: Vadi Yayınları, 1998), 305.

¹⁰⁸ Mat. 26:1-3. Mar. 14:1-2. Luk. 22:1-2. Yu. 12:49-53.

¹⁰⁹ Mat. 20:17-19, 26/1-2, 32. Mar. 10:32-34. Luk. 9:21-22, 44-45, 18:31-33. Yu. 7:33, 16/1-3.

¹¹⁰ MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 329, 387, 490, 544.; Massey H. Shepherd, *The Gospel According to John*, 718.

¹¹¹ Mat. 24:4-5. Mar. 13:5-6. Luk. 21:8.

hastalıkların, kıtlık ve depremlerin olacağını söyler.¹¹² İncil pasajlarına göre çoğu insan bu sıkıntılı günlerde inançlarından vazgeçerek sahte Mesihlere inanacaktır. Kötülüğün çoğalması ile insan sevgisi ve iyilik güç kaybedecektir. Fakat sıkıntılı günlerde imanına sahip çıkanlar kurtulacaktır.¹¹³

İsa Mesih, öğrencilerine ölümünden sonra sonun belirtileri hakkında bilgi vererek o günlerdeki sıkıntılara dayanmaları için onları tedbirli olmaya çağırmaktadır. Kendisini Mesih ilân ederek insanları inançlarından döndüreceklerin olduğunu, toplumlarda barış ve huzurun kalmayacağını, sevginin azalıp kin ve nefretin artacağını, doğal afetlerin ve salgın hastalıkların çoğalacağını, barış yerine savaşların olacağını haber vermektedir.

2.6. İsa Mesih'in Din Âlimlerinin ve Öğrencilerinin Kalplerinden Geçenleri Bilmesi

İsa Mesih'in din âlimleri ve öğrencilerini kalplerinden geçenleri bilmesi İncillerde şöyle geçmektedir: O, Kefernahum'da bir evde iken şilte üzerinde dört kişinin taşıdığı bir felçli adamı getirirler. Kalabalıktan dolayı evin kapısına yaklaşamadıklarından şilte üzerindeki felçliyi evin damını açarak onun yanına indirirler. Onların imanını gören İsa Mesih felçliye, "Oğlum! Cesur ol, günahların bağışlansın!" der. Felçlinin imanı iyileşmesini sağlar. İsa Mesih'in "Günahların bağışlansın!" sözü orada bulunan din bilginlerini huzursuz eder. Din bilginleri, "Günahları bağışlayan yalnızca Tanrı'dır. Tanrı'dan başka hiç kimse günahları bağışlayamaz!" diye düşünerek İsa Mesih'i küfürle suçlarlar. Din âlimlerinin düşüncelerini anlayan İsa Mesih, yüreklerindeki kötülükten dolayı onları azarlar. Sonra onlara, "Günahların bağışlandı demek mi yoksa kalk yürü demek mi daha kolay?" diye sorar.¹¹⁴ Din âlimleri İsa Mesih'i kabullenmek yerine onu inançsızlıkla suçlarlar. İsa Mesih, Tanrı'nın yardımı ile olağanüstü bir kudret gösterip felçliyi iyileştirir. Felçli hemen ayağa kalkarak evine gider.¹¹⁵

İsa Mesih ve öğrencileri Kefernahum'a yolculuk yaptığı esnada öğrenciler aralarında kimin en büyük olduğunu tartışır. İsa Mesih onlara yolculukta ne tartıştıklarını sorar. Öğrenciler utançlarından neyi tartıştıklarını söylemek istemezler. İsa Mesih, küçük bir çocuğu kucağına alır. "Kim bunu benim adıma kabul ederse beni kabul etmiş olur. Beni kabul eden de beni göndereni kabul etmiş demektir. Aranızda en küçük kim ise en büyük odur." der.¹¹⁶ İsa Mesih, gerçek yüceliğin insanların farkına varmadığı zavallılara gösterilen ilgi ve sevecenlikte olduğunu hakir görülen inanlılarla kendilerini bir görenlerin en büyük olabileceğini ifade eder.¹¹⁷

2.7. İsa Mesih'in Cüzzamlı, Dilsiz, Felçli, Kör, Kötürüm ve Sağır Olanları İyileştirmesi

İsa Mesih, Baba Tanrı'nın ona verdiği kudret ile birçok hastalığı mucizevî bir şekilde iyileştirmektedir. İsa Mesih'in tıbbın çaresiz kaldığı cüzzam¹¹⁸ hastalarını iyileştirmesi olayı İncillerde şöyle anlatılmaktadır: "İsa'ya cüzzamlı bir adam yaklaşarak önünde yere kapanır, "Rab! Eğer istersen beni temiz kılabilirsin." der. Adam o anda cüzzamdan kurtulur.¹¹⁹ Cüzzamlı adam İsa Mesih'e inandığından dolayı kendisini iyileştirmesi için yalvarır ve imanının ödülünü hastalıktan kurtularak alır.¹²⁰ Burada kastedilen iman, İsa Mesih ve halkı için tek iman olan ataları İbrahim'in imanı olduğu

¹¹² Mat. 24:6-8. Mar. 13:7-8. Luk. 21:9-11.

¹¹³ Mat. 24:8-13. Mar. 13:9-13.

¹¹⁴ Mat. 9:1-5. Mar. 2:1-9. Luk. 5:17-23.

¹¹⁵ MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 68-69, 197-198, 293-294.

¹¹⁶ Mar. 9:33-37. Luk. 9:46-48.

¹¹⁷ Henry, *Commentary on the Whole Bible*, 1798.; MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 122, 226, 329-330.

¹¹⁸ Cüzzam, Lepre ya da Hansen hastalığı olarak bilinir. Hansen ya da cüzzam basılinden meydana gelen özellikle deri ve yüzeysel sinirlerdeki doku bozuklukları ile tanımlanan hastalıktır. J.A.C. Brown, *Tip ve Sağlık Ansiklopedisi*, çev. Aykut Kazancıgil (İstanbul: Remzi Kitabevi, 1985), 120-121.

¹¹⁹ Mat. 8:1-3. Mar. 1:40-43. Luk. 5:12-13.

¹²⁰ MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 64, 197, 292, 380.

ifade edilmektedir.¹²¹ Mucize sonrası İsa Mesih, adama bu durumu saklı tutmasını tembihler fakat adam gerçekleşen olayı herkese anlatır.¹²²

İsa Mesih'in hastaları iyileştirdiği etrafta duyuldukça insanlar akın akın hastalarını tedavi ettirmek için onun yanına getirirler. İsa Mesih, Celile Gölü civarında bulunduğu sırada sağır ve dili tutuk bir adamın kulaklarına parmaklarını sokup onun diline dokunur. Sonra göğre bakarak içini çekip, "Effata!" der. "Effata" sözü, "Açıl!" anlamındadır. O anda adamın kulakları işitmeye dili de düzgün bir şekilde konuşmaya başlar.¹²³ Kanonik İncil yorumlarına göre onun göğre bakması kudretini Tanrı'dan aldığını göstermek istemesinden; içini çekmesi ise günahların insanlığa getirdiği ıstıraba üzülmelerindendir.¹²⁴

İsa Mesih ulaştığı her noktada çeşitli hastaları iyileştirmiş ve insanları şaşkınlık içinde bırakmıştır. İncil pasajlarında kötürüm ve felçlileri iyileştirmesi çeşitli şekillerde geçmektedir. İsa Mesih, Kefernahum'da olduğu bir zamanda bölgede görevli bir yüzbaşı ona gelip: "Ya Rab! Felçli hizmetçim korkunç acılar içinde evde yatıyor." der. Yüzbaşının talebi üzerine İsa Mesih, "Gelip onu iyileştireceğim." der. Yüzbaşı, "Rab! Ben lâıyk değilim ki çatımın altına giresin!" der.¹²⁵ Yüzbaşı, Kefernahum ya da yakın bir yerde görevli Romalı bir komutandır. Hizmetçisi için İsa Mesih'e gelmesi alışılmamış bir merhamet göstergesidir. İsa Mesih, yüzbaşının ricasını geri çevirmeyerek onun hizmetçisini iyileştirmeyi kabul eder.¹²⁶ Yüzbaşı hizmetçisi için İsa Mesih'e gelerek: "İmanının derinliğini ve gerçekliğini gösterir, benim çatım sana lâıyk değil, Rab ben sana lâıyk değilim ki! Ama senin sözlerin benim hizmetçimin hastalığını iyileştirecek yetkidedir." der.¹²⁷ İsa Mesih, Yahudi olmayan bu adamın imanından etkilenir. Bu durum Yahudi olmayanların da iman edebileceklerine işaretir. İman sahibi olmak için illa Yahudi olmak şart değildir.¹²⁸ Yüzbaşı iman ederek karşılığını alır.¹²⁹ İsa Mesih, yüzbaşıya, "Git! İnandığın gibi olsun." der.¹³⁰ İsa Mesih'e güvenip iman etmek öyle bir ödüllendirilmiştir ki İsa Mesih hizmetçinin yanında olmamasına rağmen hizmetçi anında iyileşir. Onun mucize ortaya koyması için illa yakında olmasına gerek yoktur. Uzaktan da dilediği mucizeyi gerçekleştirebilmektedir.¹³¹

İsa Mesih'in, Kudüs'te fiziksel bir engelliği iyileştirmesi Yuhanna'da şöyle anlatılır: "İsa Mesih, Yahudilerin bir bayramı nedeniyle Kudüs'e gider. Kudüs'te Beytesta¹³² denilen beş eyvanlı bir havuz bulunur".¹³³ Beytesta havuzu şifa mucizelerinin olduğu mekân olarak bilinirdi.¹³⁴ Hastalar havuza girerek şifa bulmak için etrafında beklerlerdi. Rabbin bir meleği bazen havuzun içine inerek havuzun suyunu çalkalardı. Bu çalkalanmanın sonrasında havuza ilk girenin hastalığı hemen iyileşirdi. Öbür hastalar ise bir sonraki suyun çalkalanmasını beklemek zorunda kalırdı.¹³⁵ İsa Mesih havuzun başında tam otuz sekiz yıldır bekleyen bir hasta adamı görür ve ona yaklaşarak: "İyi olmak ister misin?" diye

¹²¹ Mustafa Akyol, *The Islamic Jesus: How the King of the Jews Became a Prophet of the Muslims* (New York: St. Martin's Press, 2017), 35.

¹²² Mat. 8:4. Mar. 1:44. Luk. 5:14.

¹²³ Mar. 7:31-35. Mat. 11:4-6, 15/29-31. Luk. 7:21-22.; MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 218-219.

¹²⁴ MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 218-219.; Henry, *Commentary on the Whole Bible*, 1976.; Kee, *The Gospel According to Matthew*, 623.

¹²⁵ Mat. 8:5-7. Luk. 7:6-7.

¹²⁶ Barton - Muddiman, *The Oxford Bible Commentary*, 857, 935.; MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 306 - 307.

¹²⁷ Mat. 8:8. Luk. 7:7.

¹²⁸ MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 307.

¹²⁹ Henry, *Commentary on the Whole Bible*, 1648, 1845.

¹³⁰ Mat. 8:13. Luk. 7:10.

¹³¹ MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 65.

¹³² Beytesta: "acıma evi", "merhamet evi" manasına gelmektedir.; Baş - İspir, *İncillerde ve Kur'an'da Hz. İsa'nın Mucizeleri*, 82.

¹³³ Yu. 5:1-2.

¹³⁴ Raymond E. Brown et al., *The New Jerome Biblical Commentary*, 959.

¹³⁵ Yu. 5:4-7.

sorar. Hasta, “Efendim! Su çalkalandığında beni havuza indirecek kimsem olmadığı için benden önce giriyorlar ben ise kalıyorum.” diyerek cevap verir. Kurtarıcı, “Kalk! Döşegini topla.” der. Hasta anında iyileşerek döşegini toplayıp yürümeye başlar”.¹³⁶ İncil yorumlarına göre kurtarıcının gerçekleştirdiği bu mucizenin Sebt¹³⁷ gününde meydana geldiği söylenmektedir.¹³⁸

İsa Mesih Kefernahum’da evindeyken dört kişi felçli bir adamı şilte üzerinde getirir. İsa Mesih felçliye, “Kalk, döşegini topla ve evine git!” der. Adam anında İsa Mesih’in dediklerini yapıp kalkarak evine gider.”¹³⁹ Orada bulunanlar şaşkınlık ve dehşet içinde kalır.¹⁴⁰ İnsanları şaşkına çeviren bu olay Tanrı’nın gücüyle ortaya koyulabilen bir mucize olarak açıklanabilirdi.¹⁴¹

İsa Mesih, Eriha kasabasından ayrılırken büyük bir kalabalık onu takip eder. O esnada yolun kenarındaki iki kör adam geçen kalabalığın sesini işiterek, “Ne oluyor?” der. Orada bulunanların, “Nasırallı İsa geçiyor.” demesi üzerine onlar, “Ey Davut oğlu İsa Mesih, halimize acı!” diye bağırlar. Öndekiler onlara kızarak susturmak isterler. Körler, “Ey Davut oğlu, halimize acı!” diyerek seslenmeye devam ederler. İsa Mesih adamları işitir ve kendisine getirilmelerini söyler. İsa Mesih, “İyileşmeniz için iman yeterli olur mu?” diye sorar. Adamlar, “İnanıyoruz ey Rab!” derler. İsa Mesih: “İnanışınız için göreceksiniz.” der. Adamların gözlerine dokunarak görmelerini sağlar. Adamlar Tanrı’yı yücelterek İsa’nın ardından giderler.¹⁴² İsa Mesih, kör insanları Tanrı’nın izni ile iyileştirir.¹⁴³

William MacDonald’ın yorumuna göre adamlar hissi olarak İsa Mesih’in beklenen Mesih olduğunu anlarlar. Ona “Davut oğlu” diye seslenerek kendilerinin iyileştirilmesini talep ederler. Onların gözleri iman etmelerinden dolayı görmeye başlar.¹⁴⁴ Aynı hadise Yuhanna’da, İsa Mesih’in körü iyileştirirken farklı bir yöntem uyguladığı şeklinde anlatılır. İsa Mesih kör adamın yanında, “Dünyada olduğum sürece dünyanın ışığı benim” der ve yere tükürerek topraktan bir parça çamur yapıp adamın gözlerine sürüp “Şiloha Havuzu” denilen yerde yıkanmasını söyler. Adam havuza gidip yıkanır ve gözleri görerek döner”.¹⁴⁵ Kanonik İncil yorumlarına göre İsa Mesih, insanları aydınlatmak için dünyada bulunmaktadır. Mucizeler ortaya koyarken, dini insanlara anlatırken aydınlatıcı bir rehberdir.¹⁴⁶

2.8. İsa Mesih’in Cinlerin Musallat Olduklarından Cinleri Çıkarması ve Ölülere Diriltmesi

İsa Mesih, Gerasalılar diyarı olan Celile Gölü’nün doğu yakasında bulunduğu sırada kötü ruhlara tutsak olan bir adama rastlar. Adam, İsa Mesih’i görünce bir çılgılık atıp yere kapanarak: “Ey İsa Mesih yüce Tanrı’nın oğlu! Benden ne istiyorsun? Sana yalvarırım bana işkence etme!” der.¹⁴⁷ MacDonald’a göre adamın içinde onu konuşturan güç cindir. Cinler insanın içine yerleşip insanların düşünce, konuşma ve davranışlarını denetimleri altına alan ve etrafındakilere saldırmasına sebep olan varlıklardır.¹⁴⁸ İsa

¹³⁶ Yu. 5:5-9.

¹³⁷ Yahudi haftasının yedinci günü; Eski Ahit’e göre, âlemi altı günde yaratan Yahve’nin dinlenmeye çekildiği yedinci gündür. Bugün dua, ibadet ve dinlenme günüdür. Bugünde hiçbir işle uğraşılmaz sadece ibadet ve dua ile ilgilenilir. Gündüz, “Şabat”, 350.

¹³⁸ MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 461-462.; Massey H. Shepherd, *The Gospel According to John*, 715-716.

¹³⁹ Mat. 9:2-7. Mar. 2:1-4. Luk. 5:17-20; 24-25.

¹⁴⁰ MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 69, 198, 294.

¹⁴¹ Henry, *Commentary on the Whole Bible*, 1840-1841.; Raymond E. Brown et al., *The New Jerome Biblical Commentary*, 649.; Graham H. Twelftree, *Jesus: The Miracle Worker* (Illinois: Inter Varsity Press, 1999), 26.

¹⁴² Mat. 9:27-30, 20:29-34. Mar. 8:22-26, 10:46-52. Luk. 18:35-43.

¹⁴³ Saint Augustine, *The City of God*, 485-487.; Aquinas, *The Summa Theologica*, trans. Fathers of the English Dominican Province, 3/248-249.

¹⁴⁴ MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 72-73, 134-135, 137.

¹⁴⁵ Yu. 9:5-7.

¹⁴⁶ Aquinas, *The Summa Theologica*, trans. Fathers of the English Dominican Province, 3/251.; MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 502.; Henry, *Commentary on the Whole Bible*, 1976.;

¹⁴⁷ Mar. 5:1-7. Luk. 8:26-28.

¹⁴⁸ MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 318.

Mesih, adama “Adın ne?” diye sorar. Adam, “Tümen” cevabını verir.¹⁴⁹ Aslında adamın adı Lejyon’dur.¹⁵⁰ Adamın kendisine “Tümen” demesinin sebebi ise içine bir tümen kalabalığındaki cinlerin yerleşmesinden dolayıdır. Adamın içindeki cinler, İsa Mesih’in Tanrı’nın oğlu olduğunu bilirler. İsa Mesih’in bunları dipsiz derinliklere yollamasından korktuklarından dolayı adamın bedenini esir alarak İsa Mesih’e yalvarırlar.¹⁵¹ İsa Mesih, cinleri adamın içinden kovar.¹⁵² Cinlerin etkisinden kurtulan adam onun yanında kalmak için ısrar eder. Fakat İsa Mesih, “Evine dön! Tanrı’nın senin için neler yaptığını anlat.” der. Bunun üzerine adam onun kendisini cinlerin etkisinden kurtardığını kasabadaki insanlara anlatır.¹⁵³ İnsanlara her türlü zararı veren bu cinler onun bir sözüyle insanları etkilemeyi bırakırlar. İsa Mesih’in iyileştirme mucizeleri insanlığın acılarını hafifletmek ve Tanrı mesajına dikkat çekmek içindir. Cinlerin etkisi altında kalan insanları kurtarması söz ile eylemi birleştirerek Tanrı’nın emrini insanlığa duyurmasıdır.¹⁵⁴

İsa Mesih’in ölüleri diriltme mucizesi İncillerde; ölmüş kızı diriltmesi, dul kadının oğlunu diriltmesi ve Lazar isimli adamı diriltmesi şeklinde geçmektedir.¹⁵⁵ Celile Denizi’nin karşı yakasında bulunduğu sırada havra yöneticisi olan Yair’in on iki yaşındaki kızı ölmek üzeredir. Yair, İsa Mesih’in ayaklarına kapanarak evine gelmesi için yalvarır. O esnada Yair’in evinden kızının öldüğü haberi gelir. Öğrenciler: “Artık öğretmeni rahatsız etme, çünkü kızın öldü.” derler. Bu sözü duyan İsa havra yöneticisine, “Korkma! Sadece iman et kızın kurtulacak.” der.¹⁵⁶ İsa Mesih eve gidip kızın odasına girer, herkes korku ve endişe içinde ağlamaktadır. Onlara susmaları gerektiğini, çocuğun ölmediğini, uyuduğunu söyler. Bunun üzerine oradakiler çocuğun kesin olarak öldüğüne inandıklarından dolayı onunla alay etmeye başlarlar. İsa Mesih, kız çocuğunun elinden tutarak, “Kızım kalk!” diye seslenir. Kız hemencecik ayağa kalkar.¹⁵⁷ İsa Mesih, dua ederek harikulade bir şekilde ölüleri diriltir.¹⁵⁸ İsa Mesih orada bulunanlara şahit oldukları mucizeyi hiç kimseye bahsetmemelerini tembihler.¹⁵⁹

Luka İncili’nde bahsedilen diğer bir olayda ise İsa Mesih, Nain (Kefernahum’un güneybatısında yer alan bir bölgedir.) kasabasında öğrencileri ve kalabalık bir toplulukla beraberdir. Tam kasabanın kapısından girmek üzere iken bir cenaze topluluğu ile karşılaşır. Cenaze dul bir kadının delikanlı oğludur. Kadının feryadına merhamet eden Rab cenaze salına yaklaşıp dokunarak emreder: “Sana kalk diyorum!” Ölen delikanlı hemencecik kalkıp oturur ve konuşmaya başlar.¹⁶⁰

İsa Mesih sevdiği Lazar’ın vefat ettiğini haber alınca üzülür. Lazar’ın mezarı mağaranın içine yapılmıştır. Oraya gittiğinde mağaranın girişinin bir taş ile kapatıldığını görür. Orada bulunanlara taşı kaldırmalarını söyler.¹⁶¹ Mağaraya girerek dua eder.¹⁶² İsa Mesih’in alenen dua etmesi; onun Tanrı tarafından gönderildiğine bir işarettir.¹⁶³ İsa Mesih duanın sonrasında, “Lazar dışarı çık!” diye bağırır.

¹⁴⁹ Mar. 5:9-10. Luk. 8:30-31.

¹⁵⁰ Lejyon: Roma ordusunun altı bin askerden oluşan birliğidir. Raymond E. Brown et al., *The New Jerome Biblical Commentary*, 698.; Henry, *Commentary on the Whole Bible*, 1786.

¹⁵¹ Aquinas, *The Summa Theologica*, trans. Fathers of the English Dominican Province, 3/237-239.; MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 209, 318.; Henry, *Commentary on the Whole Bible*, 1849-1850.

¹⁵² Mat. 8:30-32. Mar. 5:11-13. Luk. 8:32-33.

¹⁵³ Mar. 5:18-20.

¹⁵⁴ MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 66, 289.; H. S. Versnel, “The Poetics of the Magical Charm”, *Magic and Rituel in the Ancient World*, ed. Paul Mirecki- Marvin Meyer (Ledin-Boston-Köln: Brill, 2002), vol. 141/117-118.

¹⁵⁵ Mat. 9:23-26. Mar. 5:38-43. Luk. 7:11-16, 8:51-56. Yu. 11:41-44.

¹⁵⁶ Mat. 9:18-19. Mar. 5:21-24, 35-36. Luk. 8:40-42, 49-50.

¹⁵⁷ Mat. 9:23-26.

¹⁵⁸ Saint Augustine, *The City of God*, 479, 487-488.

¹⁵⁹ Mar. 5:38-43. Luk. 8:51-56.

¹⁶⁰ Luk. 7:11-16.

¹⁶¹ Yu. 11:35-39.

¹⁶² Yu. 11:39-41.

¹⁶³ MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu*, 519.

Lazar elleri, ayakları ve yüzü bezle sarılı bir şekilde dışarı çıkar. İnsanlara, “Çözün ve bırakın gitsin.” der.¹⁶⁴ İncil pasajlarından anlaşıldığına göre İsa Mesih'in mucizesinden önce Tanrı'ya dua edip mucizelerindeki gücü Tanrı'dan aldığı söylenebilir.

Sonuç

İsa Mesih'in hayatı hakkında bilgi alabileceğimiz en temel Hristiyan kaynakları İncillerdir. Kanonik İncillerde İsa Mesih'in doğumunun olağanüstü bir şekilde olduğu görülmektedir. Bir çocuğun dünyaya gelebilmesi için anne ve babaya ihtiyaç varken onun doğumunun Tanrı müdahalesi ile babasız bir şekilde gerçekleştiği tespit edilmiştir. Meryem, İsa Mesih'e gebe kaldığında genç bakire bir kızdır. İsa Mesih'in, anne ve babanın birleşmesi ile değil Tanrı'nın güç ve kudreti ile mucizevî bir şekilde doğduğu sonucuna ulaşılmıştır.

İsa Mesih ile ilgili mucizeler değerlendirildiğinde bunların İsa Mesih'in şahsında gerçekleşen mucizeler ve Baba Tanrı'nın kudreti ile İsa Mesih tarafından gerçekleştirilen mucizeler olarak ayrıştığı İncil pasajlarından anlaşılmaktadır. İncillerde bildirilen ilk mucize İsa Mesih'in kendisi tarafından gerçekleştirdiği bir mucize değildir. İncillerdeki ilk mucizenin Baba Tanrı tarafından İsa Mesih'in şahsında gerçekleşen bir mucize olduğu tespit edilmiştir.

Tanrı tarafından görevlendirilen İsa Mesih'in doğumu ile başlayan mucizeler zinciri ölüp tekrar dirilip göğe yükseltilmesine kadar sürmüştür. İsa Mesih'in gerçekleştirmiş olduğu mucizelerin özellikle insanları acılarından, ağrılarından, hastalıklarından kurtarma konularında yoğunlaştığı tespit edilmiştir.

Kanonik İnciller ve yorumlarına göre İsa Mesih'in hayatının pek çok safhasının mucizelerle dolu olarak geçtiği görülmüştür. Bunun yanı sıra İsa Mesih'in mucizelerle bütünleştiği vazifesi esnasında da mucizeler gösterdiği tespit edilmiştir. Bu mucizeleri ortaya koyarken kendi güç ve kudreti ile değil, Tanrı'nın ona verdiği imkân yani güç ve kudretle ortaya koyduğu tespit edilmiştir. İsa Mesih hasta kişiler üzerinde mucizeler ortaya koyacağı zaman mucizenin anında etki etmesi için iman sahibi olunması gerektiğini vurgulamıştır. Kanonik İncillere göre, İsa Mesih'in kendiliğinden mucize ortaya koyamayan, sadece Tanrı'nın arzu etmesiyle birçok mucizeyi gerçekleştirebilen bir uyarıcı, rehber ve yol gösterici olduğu anlaşılmıştır.

Değerlendirme: Bu makalenin ön incelemesi iki iç hakem içerik incelemesi ise iki dış hakem tarafından çift taraflı kör hakemlik modeliyle incelendi. Berzerlik taraması yapılarak intihal içermediği teyit edildi.

Etik Beyan: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Etik Bildirim: ilahiyatdergi@sinop.edu.tr | <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sinopid/policy>

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Finansman: Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.

Telif Hakkı: Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler.

Review: Single anonymized- Two Internal and Double anonymized- Two External Double-blind Peer review. It was confirmed that it did not contain plagiarism by similarity scanning.

Ethical Statement: It is declared that scientific and ethical principles have been followed while conducting and writing this study and that all the sources used have been properly cited.

Complaints: ilahiyatdergi@sinop.edu.tr | <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sinopid/policy>

Conflicts of Interest: The author(s) has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The author(s) acknowledge that they received no external funding to support this research.

no external funding to support this research.

Copyright: Authors publishing with the journal retain the copyright.

Kaynakça

- Akyol, Mustafa. *The Islamic Jesus: How the King of the Jews Became a Prophet of the Muslims*. New York: St. Martin's Press, 2017.
- Aquinas, St. Thomas. *The Summa Theologica*, trans. Fathers of the English Dominican Province. 3 vol.. London: Burns Oates and Washbourne Ltd. Publishers to the Holy See, 2. edition.1913.
- Augustine, Saint. *The City of God*, trans. Marcus Dods, D. D. 2. New York: Hafner Publishing Company, 1948.
- Ata'ur-Rahim, Muhammad – Thomson, Ahmad . *Jesus Prophet of Islam*. London: Ta-Ha Publishers Ltd., 1996.
- Archer, Peter. *Dinler Tarihi 101*. çev. Simge Kaytan. İstanbul: Say Yayınları, 2024.

¹⁶⁴ Yu. 11:41-44.

- Baird, William. "The Gospel According to Luke". In *The Interpreter's One of the Bible Including the Apocrypha with General Articles*. ed. By. Charles N. Laymon. Nashville, TN: Abingdon Press, 1971.
- Barton, John - Muddiman, John. *The Oxford Bible Commentary*. New York: Oxford University Press, 2001.
- Baş, Harun. "İncillerde ve Kur'an'da Hz. İsa'nın Şahsiyeti". *İlahiyat Akademi* 17 (Haziran 2023), 117-146.
- Baş, Harun - İspir, Hakan. *İncillerde ve Kur'an'da Hz. İsa'nın Mucizeleri*. İzmir: Duvar Yayınları, 2023.
- Brown, Raymond E. et al., *The New Jerome Biblical Commentary*. New Jersey: Prentice-Hall, Englewood Cliffs, 1990.
- Brown, J.A.C. *Tıp ve Sağlık Ansiklopedisi*. çev. Aykut Kazancıgil. İstanbul: Remzi Kitapevi, 1985.
- Cûrcânî, Seyyid Şerif el-. *Kitâbü't-Ta'rifât*. İstanbul: Şirketi Osmaniye 87 Numaralı Matbaası, ts..
- Driscoll, John T. "Miracles". *The Catholic Encyclopedia*. ed. Charles G. Herbermann. et al. 10/ 338- 342. New York: J.B. Lyon Co., 1913.
- Fedriga, Riccardo. "Kadiri Mutlak'ın Diyalektiği", çev. Leyla Tonguç Basmacı, *Ortaçağ: Şatolar Tüccarlar Şairler.*, ed. Umberto Eco. 3/532-542. İstanbul: Melisa Matbaacılık, 2. Basım, 2016.
- Ford, George. *Mesih'in Yaşamı: Mesih'in Doğumu ve Çocukluğu*. çev. İshak Arslan. İstanbul: Erma Yayıncılık, 1991.
- Garvie, Alfred Ernest. "Miracle". *The Encyclopedia Britannica*. 18/570-572. New York: The Encyclopedia Britannica Company, 1911.
- Güç, Ahmet. "Mâbed ve İbadet". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 43/207-212. İstanbul: TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, 2013.
- Gündüz, Şinasi. *Din ve İnanç Sözlüğü*. Ankara: Vadi Yayınları, 1998.
- Gündüz, Şinasi. *Pavlus: Hristiyanlığın Mimarı*. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2001.
- Güngör, Muhammed. "Yahudilikte Özel Bir Sınıf: Yahudi Din Adamları Kohenler". *Oksident* 1/2 (Aralık 2019), 193-218.
- Gürkan, Salime Leyla. "Mucize". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 30/354-356. Ankara: TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, 2020.
- Gril, Denis. "Miracles". *Encyclopedia of the Qur'an*. ed. Jane Dammen McAuliffe. 3/391-399. Leiden-Boston: Brill NV., 2003.
- Harman, Ömer Faruk. "İsa". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 22/465-472. İstanbul: TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, 2000.
- Henry, Matthew. *Commentary on the Whole Bible*. USA: s.n., 2002.
- Holmes, Peter. "On the Flesh of Christ". trans. Peter Holmes, *Complete Works of Tertullian*. ed. Peter Holmes. 1408 – 1468. Hastings East Sussex United Kingdom: Delphi Publishing Ltd., 2018.
- Holmes, Peter. "On the Resurrection of Flesh". trans. Peter Holmes, *Complete Works of Tertullian*. ed. Peter Holmes. 1468 – 1621. Hastings East Sussex United Kingdom: Delphi Publishing Ltd., 2018.
- Karaman, M. Lutfullah. "Filistin". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 13/89-103. İstanbul: TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, 1996.
- Katar, Mehmet. "Hristiyanlık I". *Dinler Tarihi*. ed. Ali İhsan Yitik. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Matbaası, 2012.
- Kee, Howard Clark. *The Gospel According to Matthew*. New York: Abingdon Press, 1971.
- Letman, Robert. *Mesih'in Kimliği*. çev. Yeşim Mısırcı. İstanbul: İnkılâp Kitabevi, 2019.
- Lockyer, Herbert. *All the Miracles of the Bible*. Michigan: Zondervan Publishing Company. 1961.
- Luther, Martin. *Luther's Works: Word and Sacrement* 2. ed. Abdel Ross Wentz. 36/ 69. Philadelphia: Fortress Press, 1959.
- Luther, Martin. *Martin Luther'in Uzun İlmihâli*. çev. Nur Nirven. İstanbul: Anadolu Ofset, 2011.
- MacDonald, William. *Kutsal Kitap Yorumu*. çev. Filiz Akyüz - M. Uysal. İstanbul: Yeni Yaşam Yayınları, 2000.
- Mathews, Shailler - Smith, Gerald Birney. *A Dictionary of Religion and Ethics*. New York: The Macmillan Company, 1923.
- McDowell, Josh. *Diriliş Gerçeği*. çev. Fikret Böcek - Düzgün Aral. İstanbul: Zirve Yayıncılık, 2011.
- Milani, Cemal. *İsa Mesih'in Esrarı: Ruh, Kelime, Hikmet*. İstanbul: Ceres Yayınları, 2020.
- Milne, Bruce. *Tanrı Öğretisi*. çev. Levent Kınran. İstanbul: Yeni Yaşam Yayınları, 1995.
- Önal, Recep. "Vahiy ve Nübüvvet". *Sistematik Kelam*. ed. Mehmet Evkuran. Ankara: Bilay Yayınları, 2019.
- Önal, Recep. *Ebu Mansur el-Matüridi'ye Göre İslam Dışı Dinler*. Bursa: Emin Yayınları, 2013.
- Pax, Elpidius. "Miracle". *Encyclopedia of Biblical Theology*. ed. Johannes B. Bauer. 2/584-589. London: Shead

- and Wart Ltd., 1970.
- Pherigo, Lindsey P. . *The Gospel According to Mark*. New York: Abingdon Press, 1971.
- Renan, Ernest. *İsa'nın Hayatı*. çev. Ziya İhsan. İstanbul: M.E.B. Yayınları, 1997.
- Roloff, Jürgen. *Nasıralı İsa*. çev. Yücel Aksan. İstanbul: Runik Kitap, 2021.
- Scott, Ernest Findlay. "Miracles". *An Encyclopedia of Religion*. ed. Vergilius Ferm. 1/ 493-494. New York: The Philosophical Libraray, 1945.
- Shepherd, Massey H. . *The Gospel According to John*. New York: Abingdon Press, 1971.
- Smart, Ninian. *Philosophers and Religious Truth*. London: SCM Press Ltd., 1964.
- Taftazânî, Sa'düddin Mesud bin Ömer el-. *Şerhü'l Akâid*. İstanbul: Dersaadet, 1326.
- The New Testament*. İstanbul: Yeni Yaşam Yayınları, 2. Basım, 2000.
- Thomas, David. "The Miracles of Jesus in Early Islamic Polemic". *Journal of Semitic Studies* 39/2, (October 1994), 221-243.
- Twelftree, Graham H. . *Jesus: The Miracle Worker*. Illinois: Inter Varsity Press, 1999.
- Versnel, H. S. . "The Poetics of the Magical Charm". *Magic and Rituel in the Ancient World*. ed. Paul Mirecki - Marvin Meyer. Ledin-Boston-Köln: Brill, 2002.
- Watt, W. Montgomery. *Günümüzde İslâm ve Hristiyanlık*. çev. Turan Koç. İstanbul: İz Yayıncılık, 2002.
- Watt, W. Montgomery. *Müslüman Hristiyan Diyalogu*. çev. Fuat Aydın. İstanbul: Birey Yayıncılık, 2000.